

Inspirationsmateriale til arbejdsmarkedsuddannelse

Praktikvejledning af ernæringsassistentelever

Nr. 40423

Udviklet af

Hanne Hyldgaard Langager og Maj-Britt Duus
Uddannelsescentret i Roskilde
Maglegårdsvej 8
4000 Roskilde

- **Uddannelsesmålets sammenhæng til FKB og TAK'er**

Uddannelsesmålet ”Praktikvejledning af ernæringsassistentelever” hører til i den fælles kompetencebeskrivelse (FKB) nr.2778 ” Mad til grupper med varierede behov for ernæring”.

Uddannelsesmålet er relevant for flere målgrupper i FKB'en, idet vejledning af ernæringsassistentelever varetages af en bred faglig målgruppe. Her tænkes først og fremmest på ernæringsassistenter/køkkenassistenter, men også andre faggrupper er vejledere for ernæringsassistentelever, f.eks. økonomaer, professionsbachelorere i ernæring og sundhed, kokke samt ufaglærte og disse kan derfor være en del af målgruppen for ”Praktikvejledning af ernæringsassistentelever”. Uddannelsesmålet ”Praktikvejledning af ernæringsassistentelever” er relevant for de personer i virksomheden, som har praktikvejlederfunktionen, men også arbejdspladsens øvrige personale kan have gavn af uddannelsen, idet hele køkkenets personale i større eller mindre omfang medvirker til oplæringen af elever.

Kompetenceudvikling af vejledere inden for ernæringsassistentuddannelsen er knyttet til praktikpladser i institutionskøkkener. Dette område spænder fra store institutionskøkkener f.eks. på sygehuse og private virksomheder med mange ansatte til helt små institutionskøkkener f.eks. daginstitutioner med en enkelt faglært medarbejder. Deltagerne kan derfor have meget forskellige praksiserfaringer, men udvikling af de grundlæggende vejlederkompetencer vil være fælles for alle deltagere.

Arbejdsfunktioner

Uddannelsesmålet er rettet til følgende TAK i FKB'en og skal kvalificere deltageren inden for følgende:

Samarbejde, kommunikation og videndeling i institutionskøkkener

Deltageren skal kunne vejlede ernæringsassistentelever ud fra de rammer og vilkår, der findes samt ud fra elevens individuelle behov og læringsstil. Praktikvejlederne skal dels, kunne medvirke til elevens læring i praktiktiden gennem anvendelse af diverse pædagogiske redskaber, samt kunne medvirke til løsning af praktiske og administrative forhold omkring elevens ansættelsesforhold. Det må forventes, at flere elever har merit/fritagelse for dele af uddannelsen, da såvel formelle kompetencer som realkompetencer danner grundlag for merit/fritagelsesvurderinger. Disse ændringer stiller krav til vejlederen om at have fokus på elevens ressourcer og potentialer, så netop den enkelte elev støttes ud fra de konkrete læringsbehov.

Uddannelsesvejene udvides til stadighed enten for at tilgodese den enkeltes behov, eller for at få flere virksomheder i spil som uddannelsessteder. Her kan nævnes mesterlæreordningen, kombinationsaftaler og voksenlærlingeløn. Veluddannede praktikvejledere på virksomheden vil øge udbredelsen af de forskellige uddannelsesveje.

Ernæringsassistentuddannelsen er primært en ungdomsuddannelse, men tiltrækker også voksne og elever med anden etnisk baggrund end dansk. Dette stiller yderligere krav til vejlederen, da nutidens danske unge formentlig ikke har husmoderkvalifikationer og praksisfærdigheder på området. De uddannelsessøgende med anden etnisk baggrund end dansk, ikke desuden ikke altid de fornødne

færdigheder i dansk og i dansk madkultur. Flere kompetencer skal derfor læres i praktikken og praktikuddannelsen skal differentieres i forhold til elevens kompetencer.

I vejlederuddannelsen lægges vægt på, at deltagerne opnår kompetencer, så de selvstændigt og i samarbejde med andre kan planlægge og medvirke til et udviklende og fagligt funderet uddannelsesmiljø. Deltagerens nye funktion som praktikvejledere vil være omdrejningspunktet i vejlederuddannelsen.

Det har vist sig, at frafald i ernæringsassistentuddannelsen hovedsageligt finder sted, mens eleven er i praktik. Det kan begrunde en udvikling af vejlederens kompetencer med fokus på faglige vejlederredskaber, herunder kommunikative og pædagogiske redskaber. Ydermere foregår ca. 2/3 af ernæringsassistentuddannelsen i praksis, hvilket stiller krav om kvalificeret vejledning, så praktikken bliver en uddannelsespraktik med fokus på læring i praksis.

Der forventes et øget behov for kost- og ernæringsfaglige medarbejdere, der har fokus på kunde- og brugerkontakt samt kontakt til andre faggrupper – herunder faglig vejledning og formidling.

Hermed er der et forventeligt øget behov for kost- og ernæringsfaglige medarbejdere og derfor også for uddannelse af flere elever og velkvalificerede vejledere.

Deltagerforudsætninger

Arbejdsmarkedsuddannelsen tilrettelægges således at både erfarne, og andre med relevant faglig baggrund kan deltage.

Det vil dog være en fordel at have erfaring med vejledning, da deltageren så vil kunne overføre egne erfaringer til de emner der undervises på uddannelsen

Struktur

Kurset tilrettelægges således at både erfarne, og andre med relevant baggrund kan deltage. Det vil dog være en fordel at have erfaring med vejledning, da deltageren så vil kunne overføre egne erfaringer til de emner, der undervises i.

2.0 Ideer til tilrettelæggelse

Uddannelsesmål:

Deltageren kan på baggrund af gældende bekendtgørelser og uddannelsesordninger for uddannelsen, som en del af sit daglige arbejde, tilrettelægge uddannelsesforløb for elever, som er i praktikuddannelse som ernæringsassistent/ernæringshjælper. Herunder kan deltageren motivere elever til aktivt at indgå i planlægningen og gennemførelsen af praktikforløbet og opsætte egne læringsmål. Ligeledes kan deltageren på baggrund af skolens lokale uddannelsesplaner m.m. medvirke til at skabe sammenhæng for elever mellem uddannelsens skole- og praktikdel. I uddannelsesplanlægningen kan deltageren anvende relevante it-værktøjer som Elevplan m.m. Deltageren kan vejlede elever i praktikken, således at eleverne udvikler de i erhvervsuddannelsen til ernæringsassistent/ernæringshjælper beskrevne færdigheder, viden og holdninger i forhold til jobbet krav. Deltageren kan foretage vejledning ud fra elevernes læringstile og deres faglige og personlige forudsætninger. Deltageren kan vejlede elever med anden kulturel baggrund end dansk.

Deltageren kan vejlede og støtte elever i selvrefleksion i forbindelse med praktikken samt i brug af Ernæringsassistentbogen.

Deltageren kan afholde anerkendende og professionelle samtaler, der er med til at sikre progressionen i elevens uddannelse. Deltageren kan evaluere elever mundtligt og skriftligt ud fra kompetencemålene for hovedforløbet og praktikmålene ifølge uddannelsesordningen.

Kurset foreslås inddelt i 5 temaer. De 5 temaer er:

- Uddannelsesplanlægning, mål og bedømmelser
- Den gode vejleder – vejlederens roller
- Pædagogik og læring
- Elevtyper unge/voksne/danskere med anden kulturel baggrund end dansk
- Kommunikation og den professionelle samtale

På kurset sættes deltagerne i elevens sted. Tilrettelæggelsen af kurset kan med fordel give deltagerne mulighed for at afprøve forskellige pædagogiske metoder og værktøjer, som de senere kan anvende overfor eleverne i praktiktiden.

Deltagerne er gennem hele uddannelsen ansvarlige for egen læring – at opstille egne læringsmål og forfølge egne læringbehov, under hensyntagen til den enkeltes læringsstil. Deltageren formulerer forventninger til kurset ved kursusstart, og kan efterfølgende opstille egne læringsmål på den baggrund.

Deltagerne reflekterer dagligt, gerne i forhold til flere forskellige metoder for derigennem at blive fortrolige med refleksion som et vigtigt læringsredskab.

Gennem kurset kan deltagerne skrive logbog eller udarbejde en porto folio, både for deres egen lærings skyld, men også for senere at kunne anvende denne metode overfor eleverne.

Tilrettelæggelsen af kurset kan med fordel skabe rum for erfaringsudveksling mellem deltagerne, da praktikvejledere ofte er alene om opgaven i det daglige. Det er væsentligt at der gives rum for deltagerne til fordybelse i materialet som anvendes af praktikvejledere, f.eks Ernæringsassistentbogen, således at deltagerne føler sig fortrolige med materialet efter kurset og føler sig klædt på til at anvende det i nye sammenhænge.

Deltagerne skal stilles i situationer, hvor de skal transformere den viden, de har opnået på kurset til deres dagligdag. Her er refleksionen en del af redskabet.

Gennem hele kurset tages der – med respekt for uddannelsesmålsætningen - udgangspunkt i deltageres forudsætninger, ønsker og behov

Undervisningen kan differentieres i forhold til deltageres rolle og funktion som praktikvejleder. Nogle praktikvejledere er både ansvarlige for de administrative og planlægningsmæssige opgaver samt den praktiske oplæring i køkkenet. Der vil være praktikvejledere der overvejende har administrative og planlægningsmæssige opgaver, og andre der overvejende har den praktiske oplæring i køkkenet.

Mellem de enkelte kursusmoduler kan deltagerne ud fra deres egen læringsbehov og deres rolle som vejleder opstille egne læringsmål, og efterfølgende handlinger for at nå målet.

Tema 1: Uddannelsesplanlægning, mål og bedømmelser

Deltagerne skal kunne skabe progression i det samlede uddannelsesforløb for eleverne. Forudsætninger for det er, at praktikvejlederne kender til og forstår de sammenhænge, der er relevante i forhold til at kunne planlægge og tilrettelægge et uddannelsesforløb, der tager afsæt i den enkelte elev. Følgende emner kan derfor med fordel indgå i undervisningen:

- Uddannelsen opbygning og indhold – vekseluddannelse, hvad betyder det for planlægningen af elevernes oplæring?
- Uddannelsesveje – trindeling, mesterlære, kombinationsaftaler, udstationering, GVU, merit osv.
- Læse og forstå love, bekendtgørelser, studieordningen (for området)
- Kompetencemål og praktikmål for hovedforløbet – herunder kunne omsætte mål til handlinger i praktikken i forhold til evaluering og bedømmelse af eleverne.
- Ernæringsassistentbogen – indhold - opgaver.
- Praktisk ”administration” – løn, AER, ferie, opsigelse, prøvetid osv.
- IT- undervisning så deltageren får erfaring med diverse it-værktøjer elevplan, praktikpladsen m.m.
- Svendeprøve, censorvejledning
- Videreuddannelses muligheder for ernæringsassistentelever.
- Skolens lokale Uddannelsesplan.
- SP-støtte - hjælpemidler til elever med specielle behov – også til brug i køkkenet

Deltagere som ikke før kurset har arbejdet med området, finder det måske vanskeligt at komme i gang med. De enkelte emner kan derfor med fordel tilrettelægges med afsæt i deltagerens egen hverdag, hvor de kan arbejde med f.eks:

- Bekendtgørelser og studieordning
 - Kompetencemål og praktikmål for hovedforløbet – deltagerne kan 2 og 2 finde mål for skolendelen og drøfte, hvordan hænger det sammen med praksis. Deltagerne kan arbejde med at omsætte praktikmålene til handlinger.
- Ernæringsassistentbogen
 - Indhold - deltagerne får tid til at se bogen igennem samtidig skriver de f.eks. 4 spørgsmål ned, som man kan finde svar på. Deltageren arbejder herefter sammen i mindre grupper og svarer på hinandens spørgsmål.
 - Opgaverne – deltagerne kan 2 og 2 drøfte, hvilke opgaver eleverne er i stand til løse i de enkelte praktikperioder. Herefter kan deltagerne prøve at besvare nogle af opgaverne i Ernæringsassistentbogen. Deltagerne kan i plenum drøfte, hvordan opgaverne anvendes på det enkelte praktiksted.
- It-værktøjer

- Elevplan m.m.– deltagerne arbejder selvstændigt med fokus på, hvordan kan hjemmesiderne bruges i planlægningen af elevernes praktikperiode.
- Praktisk ”administration” –
 - Inviter gerne en gæstelærer – en erfaren uddannelseskoordinator, der kan fortælle om praksis.

Litteraturliste:

Lokale uddannelsesordninger, læreplaner og uddannelsesplaner.

Ernæringsassistentbogen, Fagligt udvalg for ernæringsassistenter

Praktikvejledning i social- og sundhedsuddannelserne, Anette Perrild, Ingrid Schmidt, Anne Vinther Schmidt, Lissi Hansen, Munksgaard Danmark 1. udgave 2. oplag 2003

ABC til ernæringsassistentelever – og deres praktiksteder. Din ret din pligt – og dit praktiksteds. Fagligt Udvalg for Ernæringsassistentuddannelsen 2005

Uddannelsesaftale en sund investering i fremtiden, UVM 2003

Lærebøgerne for uddannelsen til Ernæringsassistent

AER findes på: <http://www.atp.dk/X5/wps/wcm/connect/ATP/atp.dk/index/erhverv/aer>

Uddannelsesguiden, www.ucr/ernæringsassitent/praktikvejleder.dk

Hjemmesider til uddannelsesplanlægning:

www.Elevplan.dk

www.Praktikpladsen.dk

www.Trainerguiden.dk

Tema 2: Den gode vejleder – vejlederens roller

Deltagerne skal gennem kurset blive bevidste om deres forskellige roller som praktikvejledere, samt med hvor trygge de føler sig i de forskellige roller. Vejlederne har mindst følgende roller:

- *Støtteperson* for eleven som jo ifølge sagens natur hele tiden skal udfordres til at lære, og derfor godt kan være sårbar. Frafalds truede elever har særligt brug for denne tryghed
- *Underviser*. Vejlederen skal iscenesætte situationer, som eleven kan lære noget af samt kunne forklare og begrunde egen og evt. andres handlinger. Vejlederne skal udvikle sin rolle som den teoretiserende praktiker, og derved hjælpe eleven med at skabe sammenhæng imellem teori og praktik. Vejlederne skal beherske en spørgeteknik, som fremmer læring hos den enkelte elev.
- *Kontrollør* Vejlederen har ansvaret for, at eleven opnår målene for praktiktiden, og skal derfor kunne give eleven feed back på en konstruktiv måde. Vejlederen deltager ved evalueringssamtalerne både på praktikstedet og med skolen
- *Rollemodel* som den gode ernæringsassistent og som bærer af fagidentiteten og den faglige stolthed

Gennem selvevaluering ud fra de forskellige roller en vejleder har, kan deltagerne forholde sig til deres egen identifikation med de enkelte roller – Prøv på en skala fra 1-10 at finde ud af hvor de finder sig til rette /trygge i forhold til egne kompetencer, og evt. finde ud af hvilke de gerne vil udvikle. Et valg kunne være et emne der relaterer til en situation fra praksis.

Gruppearbejde omkring:

Hvad kan den gode vejleder? Kan evt. laves som en mind- map

Det er vigtigt, at deltagerne bliver bevidste om, i hvilket omfang de forskellige elevtyper efterspørger forskellige vejlederkompetencer. Om der er forskel på, hvad elever i dag opfatter som den gode vejleder, frem for hvad deltagerne selv i sin tid som elev, opfattede som den gode vejleder.

Litteratur:

Praktikvejledning i social- og sundhedsuddannelserne, Anette Perrild, Ingrid Schmidt, Anne Vinther Schmidt, Lissi Hansen, Munksgaard Danmark 1. udgave 2. oplag 2003

Tema 3: Pædagogik og læring

Livslang læring er et mantra, alle på arbejdsmarkedet skal forholde sig til.
Hvilke faktorer i samfundet nødvendiggør at man lære hele livet?

Elever på en erhvervsuddannelse skal "lære at lære". Det betyder bl.a. at deltagerne skal kende deres egen læringsstil og kunne identificere elevens læringsstil. På baggrund af viden om egen og elevens læringsstil skal praktikvejlederen kunne tilrettelægge læringsituationer, som passer til den måde eleven lære på.

Teorier om de mange intelligenser kan yderligere underbygge elevernes forskelligheder.

Refleksion er en vigtig forudsætning for, at kunne lære i praksis. Refleksion gør forskellen mellem oplevelse og erfaring. Man lærer kun af sine fejl, hvis man reflekterer over dem og ændre adfærd til næste gang.

Refleksion kan deles op i

- Refleksion før handling
- Refleksion i handling
- Refleksion efter handling

Logbogen kan være et redskab til at støtte elevens refleksion og læring. Logbogen i sin udformning tilpasses den enkelte elevs behov og læringsstil

På baggrund af en definition af *forskellen mellem læring og undervisning* kan praktikvejlederens rolle som underviser foldes ud. Deltagerne kan inspireres til at konstruere nogle læringsituationer i deres dagligdag.

Som praktikvejleder møder man både hos unge og voksne *barrierer mod læring*. For unge som er i den identitetsopbyggende fase, bliver læringen holdt op imod spørgsmål som "hvad betyder dette for mig og min identitet. Den voksne elev som har erkendt at man umuligt kan lære alting, er mere selektiv og udvælgende i sine læringsmetoder.

Modstand mod læring kan være en forsvarsmekanisme, som personen sætter op, for at beskytte sin identitet mod krav og forventninger, der lægger op til, eller nødvendiggør identitetsændringer. Deltagerne skal have viden om disse forsvarsmekanismer og redskaber til at lukke eleven- som blokerer for læring - op.

Industrisamfundet krævede *kvalifikationer* – nutidens virksomheder og uddannelsesinstitutioner efterspørger personer med *kompetencer*.

Kompetencebegrebet defineres som:

”At en person er kvalificeret i bredere forstand. Det drejer sig ikke kun om at personen behersker et fagligt område, men også om at personen kan anvende den faglige viden – og mere end det: Anvende den i forhold til de krav der ligger i situationen, der måske er usikker og uforudsigelig. Dermed indgår også i kompetencen personens vurderinger og holdninger – og evnen til at trække på en betydelig del af sine mere personlige forudsætninger”

(Christian Helms Jørgensen, 1999)

Situeret læring

Hvordan lærer man? – En model for læring er ”Kolbs læringscirkel”

Praktikvejlederen skal have særligt fokus på ”tavse viden” som findes i faget og finde metoder til så vidt det er muligt, at formidle den til eleven.

Tavs viden er defineret af Michael Polanyis som ”den viden som man enten ikke ved at man besidder eller som kan være svær at sprogliggøre” Som praktikvejleder hvor læringen foregår i praksis, er der meget tavs viden, som skal formidles til eleverne

Som praktikvejleder skal man finde eleven, der hvor hun/han er og starte arbejdet derfra. Eleven kan lære inden for hendes nærmeste udviklingszone – NUZO.

NUZO er defineret som ” afstanden mellem det vi kan, og det vi kan lære under kyndig vejledning fra en mere erfaren person”

Transfer – er et begreb, som beskriver den udfordring det er for elever at overføre viden fra en sammenhæng til en anden sammenhæng. Hvordan kan det man lære på skolen overføres til læringen på praktikpladsen. Deltagerne skal ved at kunne optræde som den teoretiserende praktikker medvirke til, at eleverne oplever sammenhæng mellem skole og praktik

Litteraturliste:

Teori i praksis, Bjarne Wahlgren og Vibe Åkrog

Praktikvejledning i social- og sundhedsuddannelserne, Anette Perrild, Ingrid Schmidt, Anne Vinther Schmidt, Lissi Hansen, Munksgaard Danmark 1. udgave 2. oplag 2003

Hvordan lærer du bedst? Peter Andersen og Michael Schelde, Dafolo forlag 2005

Læringsguide, Erhvervsskolernes Forlag og DEL

De mange intelligensers pædagogik, Gardner, Howard, Gyldendal Undervisning. 1997. Redigeret af Per Fibæk Lauersen.

Mange intelligenser i klasseværelset, Thomas Armstrong, Adlandia 2000

Bedre oplæring i virksomheden, UVM og DEL 2006

Praktikuddannelse med elevens læring i fokus, UVM temahæfte 2 – 2006

Læring, Knud Illeris, Roskilde Universitets forlag 2. udgave 2006

Viden og forandring, Søren Voxted et al. Gyldendal 2003

Mesterlære – læring som social praksis, Klaus Nielsen, Steinar Kvale. Hans Reitzels forlag 2000

Tema 4: Elevtyper unge/voksne/ danskere med anden baggrund end dansk

Eleverne er forskellige – forskellighederne kan bl.a. tilskrives deres alder, men også deres etniske og kulturelle baggrund.

Eleverne forventer ikke den samme oplæring som vejlederen selv, da denne var under uddannelse. Disse forskelle afspejler samfundets udvikling og forventninger og krav til borgerne.

Emner som uddannelsen til praktikvejleder kan indeholde er derfor:

- Generelt om ungdomskultur
- Elevtyper
- Voksnes læringsstrategier i forhold til unges
- Elever med anden etnisk baggrund end dansk

I forhold til elever med anden etnisk baggrund kunne følgende emner være relevante:

Fokuspunkter i multikulturel vejledning

- Skab en fælles forståelse af din rolle som vejleder:
- Vær opmærksom på, om du har den fornødne indsigt i elevens kulturelle værdier og forståelser:

Hvilken betydning har elevens kulturelle baggrund for dennes opfattelse af at lære, og for hvad eleven forstår ved vejledningssituationen? I Danmark er der tradition for, at vejlederen er en hjælper, som forventer, at eleven selv arbejder for at lære og finde de rigtige svar. I andre kulturer er vejlederen en autoritær person, som giver de rigtige svar. Hvordan kan du som vejleder styrke din egen kulturelle forståelse?

- Vær opmærksom på dine egne kulturelle værdier og forståelser:

Hvordan påvirker din egen kultur vejledningssituationen? Er der forhold vedrørende vejledning, som du tager for givet, men som måske ikke er naturligt givne?

Hvordan reagerer du på andre kulturelle værdier og forståelser end dine egne?

Som et led i vejlederens forståelse af elevens kultur og forståelsesramme kan vejlederen i sit arbejde med eleven udarbejde et kulturgram (efter ide af Marianne Skytte, side 53 i ” Sådan undgår man frafald A – Z” af Manu Sareen)

Elever fra andre kulturelle baggrunde end danske kan vælge forskellige strategier til at mestre denne splittelse mellem 2 kulturer.

De forskellige strategier kan beskrives som

- Bindestregs kultur
- Blandingskultur
- Fastholdelse af en ren etnisk kultur

I undervisningen kan underviseren gøre brug af rollemodeller, enten i form af tidligere eller nuværende elever eller ved brug af Integrationsministeriets rollemodeller.

Litteratur:

Sådan undgår man frafald A – Z” af Manu Sareen, Erhvervsskolernes forlag 2006

Sosu – værktøj til vejledere, pdf www.brugforalleunge.dk/materialer

Værktøj til vejledere pdf www.brugforalleunge.dk/uniformer

Pædagogik der virker, Marianne Clausen, Erhvervsskolernes forlag 2007 kap 2-3

Fra frafald til fastholdelse – god praksis i erhvervsskolerne UVM temahæfte 2 2005

Praktikvejledning i social- og sundhedsuddannelserne, Anette Perrild, Ingrid Schmidt, Anne Vinther Schmidt, Lissi Hansen, Munksgaard Danmark 1. udgave 2. oplag 2003

Kulturforskelle kultur møder i praksis. Eriksen, Thomas Hylland og Sørheim, Torunn Arntsen: Munksgaard Danmark 2002

Hold fast, Undervisningsministeriets temahæfte nr.10 2006

Tema 5: Kommunikation og den professionelle samtale.

Gennem elevens praktiktid skal vejlederen gennemføre en række samtaler med eleven. Vejlederne skal derfor kende til samtaleens grundlæggende elementer, forløb og virkemidler såsom:

- Forholdet imellem afsender og modtager
- Verbal og nonverbal kommunikation
- Samtaleprocessen
- Girafsprøg – ikke voldelig kommunikation
- At give konstruktiv feedback
- Aktiv lytning
- Bevidst spørgeteknik ved brug af åbne og lukkede spørgsmål

Vejlederen skal kunne identificere, planlægge og gennemføre forskellige typer af samtaler herunder ”den svære samtale”. Vejlederen har ansvaret for samtaleens forløb, og at samtalen leder hen til det ønskede mål. Den professionelle samtale er karakteriseret ved en styring, og at den der leder samtalen, hele tiden har samtaleens mål for øje.

Den anerkendende tilgang som den er beskrevet i principperne om ”Appreciative inquiry”, kan være en af måderne praktikvejlederen vælger at benytte i sine samtaler med eleven.

Undervisningen i planlægning og afholdelse af professionelle samtaler kan tilrettelægges med praktiske øvelser og rollespil.

I løbet af elevens praktiktid kan der opstå konflikter mellem eleven og andre af køkkenets ansatte. Praktikvejlederen har her en mæglende rolle. Kendskab til konflikthåndtering og en konflikts optrapning – Konflikttrappen, kan derfor også indgå i kurset.

En del elever skal udover den faglige oplæring i køkkenet også arbejde med mere personlige læringsmål. Praktikvejlederen vil også overfor nogle elever, skulle kunne støtte elevens personlige udvikling.

I den forbindelse kan følgende emner indgå i kurset:

- Personlighedstyper
- Motivationsfaktorer
- Personlig fremtræden
- Spejlinger og positioneringer, din og min model af verdenen
- Assertionstræning

For at kunne vejlede og lære andre noget, skal man som bekendt vide noget om sig selv. Derfor vil undervisningen i kommunikation overfor praktikvejledere med fordel kunne tilrettelægges med udgangspunkt i deltagerne selv, og således stimulere deres egen personlige udvikling, som derved også vil gøre dem mere kompetente i deres vejledning af andre.

Litteraturliste:

Kunsten at løse konflikter - Redskaber og overvejelser. Center for konfliktløsning. Kompendium 2000. <http://www.konfliktloesning.dk>.

Ikke voldelig kommunikation 'Girafsprøget' Rosenberg, Marshall B. Borgen 2005. Tilhørende video: Words are windows or they're walls. A presentation of nonviolent communication. By Marshall Rosenberg.

Girafsprøget- empatisk Kommunikation – Et sproget fra hjertet. Skab dit liv, Claus Bulow – Forlaget, 1997.

Praktikvejledning i social- og sundhedsuddannelserne, Anette Perrild, Ingrid Schmidt, Anne Vinther Schmidt, Lissi Hansen, Munksgaard Danmark 1. udgave 2. oplag 2003

Kommunikation, psykologi og pædagogik, Marianne Clausen, Erhvervsskolernes forlag 1998

Slip anerkendelsen løs- appreciative inquiry i organisationsudviklingen, Mads Ole Dall, Frydenlund 2001

Coaching, Sofie Manning, Aschehoug, 2005

3. Opgaver, undervisningsmaterialer

Undervisningen på kurset tilrettelægges så praksisnært som muligt. Opgaverne kan med fordel tage afsæt i konkrete eksempler og cases, som deltagerne medbringer fra deres erfaringer som praktikvejleder. Undervisningen kan med fordel skabe rum og mulighed for, at deltagerne fordyber sig i noget af det materiale, som er til rådighed for praktikvejlederne både i papirform og som IT-værktøjer.

4. Afholdelsesformer

Kurset foreslås afholdt som splitkursus evt. 2x4 dage eller 3x3x2 dage.

I forhold til implementering af den nyerhvervede viden vil det være hensigtsmæssigt, at undervisningen er praksisnær (det vi sige, at der er et stort overføringselement mellem den teoretiske undervisning og den praksis, som deltagerne arbejder i).

Ved at tage afsæt i deltagerne konkrete hverdag og afgrænsede problemstillinger og perspektivere dette sammen med deltagerne, kan der være en høj grad af overføring mellem undervisning på kurset og deltagerne praksis. Det betyder, at der ikke skal være mange (dybere) teoretisk oplæg, men omvendt heller ikke mangle tilstrækkelig ”ny viden”.

5. Litteraturliste og nyttige links

Litteraturhenvisninger er anført under de enkelte temaer I afsnit 2, Ideer til tilrettelæggelse.